

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 4. *Природни науки, математика и информатика*; професионално направление 4.4. *Науки за земята*; научна специалност *Екология и опазване на екосистемите*, обявен в ДВ брой № 94 от 05.11.2024 г.

Кандидат: **гл. ас. д-р Мария Чунчукова** от катедра Химия, фитофармация и ЕООС при Аграрен университет – Пловдив (АУП)

Член на научното жури: проф. д-р Андон Василев Андонов от АУП, определен съгласно Заповед на Ректора на АУП № РД 16-12 / 7.01.2025 г.

1. Кратко представяне на кандидата

Гл. ас. д-р Мария Чунчукова е родена на 11.11.1981 г. Висшето си образование получава в АУП с бакалавърска степен по специалността „Екология и опазване на околната среда“ (2006 г.) и магистърска степен по „Озеленяване – външен и вътрешен дизайн“ (2007 г.). През 2017 г. защитава дисертация в АУП и получава ОНС „доктор“ по научната специалност „Екология и опазване на екосистемите“. От 2013 г. работи в АУП като асистент (2013-2017), експерт (2017-2018) и главен асистент (2018 – текуща) в катедра Агроекология и опазване на околната среда, а от 2024 г. – в катедра Химия, фитофармация и ЕООС. В периода 2020-2021 г. съвместява академичната длъжност с позиция на постдокторант с подкрепа от ННП „Млади учени и постдокторанти“. Гл. ас. Чунчукова владее английски и руски език, има добра компютърна грамотност и различни други компетенции.

2. Общо описание на научната продукция на кандидата

Гл. ас. Чунчукова участва в конкурса с 24 научни труда. Всички представени трудове са в обхвата на научната специалност на конкурса – *Екология и опазване на екосистемите* и подлежат на анализ.

Съгласно точковата система на ППЗРАСРБ, научните трудове на гл. ас. Чунчукова, заедно със забелязаните техни цитирания, формират общо 585 точки. Те са разпределени, както следва: група А – 50, група В – 215, група Г – 240 и група Д – 80 точки. Тези резултати съответстват и същевременно надвишават минималните изисквания за научна продукция за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Два от научните трудове на гл. ас. Чунчукова - статия № 6 (*Helminthologia*, Q2) и статия № 8 (*Bulgarian Journal of Veterinary Medicine*, Q3) и 10 броя от цитиранията на трудовете са в списания с импакт фактор, с което се изпълняват и допълнителните минимални изисквания в чл.1а / ал. 1 от Приложението към ППЗРАС в АУП.

Личното участие на кандидата в изследванията е високо, свидетелство за което е факта, че тя е първи автор в 11 публикации, втори в други 11 и самостоятелен автор в една от тях.

3. Анализ на научно-изследователска дейност на кандидата

Научните изследвания на гл. ас. Чунчукова са в областта на Екологията, Биразнообразието, Биоресурсите и Биомониторинга в сладководни екосистеми. Една

част от тях е продължение на изследванията в докторската дисертация на кандидата и са фокусирани върху концентрацията, циркулацията и биоаккумуляцията на тежки метали и металоиди в седименти, доминиращи видове риби и техни паразити в река Дунав. Основната част от изследванията е свързана с екологични оценки на състоянието на различни сладководни системи в България. Проучено е екологичното състояние на екосистемите и влиянието на еутрофикацията и антропогенното натоварване върху тях чрез анализ на биологични индикатори (макрозообентос, паразити и паразитни съобщества на различни видове риби и др.).

Гл. ас. Чунчукова е представила Хабилизационна разширена справка, в която е отразила същността на изследваните от нея научни проблеми, получените научни приноси и публикациите, на базата на които те са достигнати. Справката е изготвена във връзка с изискванията на точка 12 към чл.1а / ал. 1 от Приложението към ППЗРАС в АУП. Информацията за проектите, в рамките на които са проведени част от изследванията, са представени в отделен документ (Удостоверение за участие в научни проекти), от който става ясно, че те са конкурсно спечелени и финансирани от вътрешния университетски фонд (договори №11-14; №11-16).

Гл. ас. Чунчукова е посочила значителен брой – 12 – научни проблема, по които е работила. Според мен, с изключение на първия, останалите научни проблеми могат да се обединят в един, без това да намали значимостта на проведените изследвания. Примерно заглавие на обединения проблем може да бъде: „Изследвания, свързани с екологията, биоразнообразието и биоиндикацията на паразитни съобщества на риби от различни сладководни екосистеми в България“.

Приемам формулираните от гл. ас. Чунчукова приноси, представени в Справката за приносите. Основната част от тях спадат към категорията научни-приложни приноси, свързани с установяването на нови факти за хелминтофауната на риби, видове паразити, местообитания, гостоприемници, др. Поради ограничения обем на становището, ще посоча само няколко от по-важните приноса.

- Получени са нови данни за съдържанието на тежки метали (Ni, Pb, Cd) и металоиди (As) във водите на река Дунав, акумулацията им в седименти и биоаккумуляцията и разпределението им в тъканите и органите на различни видове риби и техни паразити.
- Проведени са първи за страната изследвания върху паразитни видове и съобщества в различни видове риби в река Марица, в резултат на което са установени техни екологични характеристики и биотични показатели. За първи път е съобщено, че в Българския участък на реката са установени нови гостоприемници (уклей, червеноперка, костур) на известни паразитни видове.
- Проведени са комплексни изследвания на сладководни системи (реки - Марица, Луда Яна, Стряма, Тополница, Чепеларска, Тамръшка, Тунджа; езера - Сребърна, Безбог; язовири – Батак и Паничери), в резултат на което е извършена екологична оценка на тяхното състояние и са получени нови данни за: (1) видовото разнообразие на паразитните съобщества в характерни рибни видове, нови гостоприемници на паразитни видове, (2) техни местообитания и редица други.

4. Преподавателска дейност

Д-р Чунчукова има 11 години преподавателски стаж, от които над 6 години като главен асистент. Тя извежда лекции, семинари, упражнения и практики със студенти в ОКС „бакалавър“ и „магистър“ (редовно и задочно обучение) от различни специалности в АУП (6 в ОКС „бакалавър“ и 3 в ОКС „магистър“). През последните 6 години гл. ас. Чунчукова чете лекции по дисциплините Инвазионна екология и Биологично разнообразие и биоресурси на студенти в ОКС „бакалавър“ и дисциплините Биоразнообразие, екология и консервация на сладководни екосистеми, Водни екосистеми и устойчиво природоползване, Биоразнообразие и екологичен риск и др. на студенти в ОКС „магистър“. Лекциите по посочените дисциплини се извеждат по разработени от кандидата учебни програми. Ежегодният хорариум часове на гл. ас. Чунчукова в лекции и упражнения през последните години надвишава почти двукратно норматива от 360 часа. Тя е ръководила значителен брой успешно защитили дипломанти, от които 8 в ОКС „бакалавър“ и 9 в ОКС „магистър“. Била е и академичен наставник на студенти по проект „Студентски практики“ (2012-2014; 2016-2017), осъществен с финансовата подкрепа на ОП „Развитие на човешките ресурси“ и „Наука и образование за интелигентен растеж“.

5. Бележки и препоръки

Нямам бележки и препоръки към кандидата.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След като се запознах обстойно с представените материали, считам, че гл. ас. д-р Мария Чунчукова отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение в АУП за заемане на академичната длъжност „доцент“. Това ми дава основание да подкрепя предложението към Факултетния съвет на Факултета по Растителна защита и Агроекология за избор на гл. ас. д-р Мария Чунчукова на академичната длъжност „доцент“ в научна област на висше образование 4. *Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.4. Науки за земята, научна специалност Екология и опазване на екосистемите.*

Дата: 4.02.2025 г.

Изготвил становището:

/проф. д-р Андон Василев Андонов/